

[Thestrup.]

loven, men jeg kan ikke tilbageholde en bemærkning om, at når man går i gang med disse lovbestemmelser — det tror jeg også er værd at sige til den kommission, der sidder — så må man passe meget på, at man ikke kommer i strid med grundlovens ejendomsretsbestemmelse, for så når man i alle tilfælde ikke nogen vej.

Svend Haugaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Skytte, ikke er til stede, skal jeg på hans vegne fremsætte nogle få bemærkninger til lovforslaget.

Jeg kan sige, at det radikale venstre kan gå med til en forlængelse, men jeg kan også sige, at det er absolut uden nogen form for begejstring. Når vi siger ja, er det, fordi den kommission, der arbejder med et mere varigt forslag, ikke er færdig, men jeg vil på den anden side gerne henstille til denne kommission at sætte tempoet op, fordi det er meget tiltrængt, at vi får en ny og tidsvarende lov på dette område. Vi havde været ikke så lidt bedre stillet, hvis det forslag, der var fremme til folkeafstemning, var blevet vedtaget. Men det skal altså ikke være nogen hemmelighed, at vi i det radikale venstre absolut er utilfreds med den nuværende lovgivning på området og ønsker en betydelig ændring. Og vi henstiller altså, at kommissionen arbejder hurtigt.

Vivike: At naturfredningslovforslaget blev forkastet ved folkeafstemningen i 1963, har været til ubodelig skade for vore naturværdier og dermed for befolkningen, medens det har været til stor fordel og gavn for grundspekulanterne. Det er beklageligt, at revisionen af naturfredningsloven af 1961 nu foreslås udskudt 1 år, beklageligt, ikke mindst fordi flere og flere af vore naturværdier bliver brudt ned for hver måned, der går. Det bliver de simpelt hen, fordi grundspekulanterne arbejder på den måde, de gør, og fordi den nuværende lov af 1961 jo fortolkes på den måde, at de skal have erstatning, hvis der pålægges fredningsbestemmelser. Dette må vi have standset, der kan jo gå 1½ år eller mere, inden vi får en ny naturfredningslov, i den tid vil der ske ubodelig skade, og vi kan gøre det ved at lade § 22, stk. 2, udgå af loven. Det

mener jeg at vi ved en udvalgsbehandling må se at få gjort.

Iver Poulsen: Også i dag vil jeg forsøge at holde mig til det foreliggende lovforslag, og jeg kan sige, at de uafhængige finder, at begrundelsen for udsættelsen er saglig, rigtig og urokkelig.

Vi kan tiltræde lovforslaget.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Jeg takker de ærede ordførere for deres positive holdning til det fremsatte lovforslag.

Også jeg deler den bekymring, der har været udtalt fra flere sider over, at et forslag til ændring af den gældende naturfredningslovgivning ikke har kunnet fremsættes. Men jeg finder, det er rigtigt, og jeg er glad for den tilslutning, der her er givet til, at man afventer afslutningen af naturfredningskommissionens arbejde i den tid, det nu må tage. Jeg vil gerne gøre det ærede medlem hr. Svend Haugaard opmærksom på, at det jo ganske særligt er naturfredningskommissionens tilknytning til boligministeriets planlægningsudvalg, der har gjort, at den ikke er kommet længere med sit arbejde, end tilfældet er.

Jeg har imidlertid en formodning og forventning om, at kommissionen vil kunne afslutte sit arbejde i løbet af dette år, således at man kan komme videre i denne sag umiddelbart derefter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Vivike: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udførsel af fisk og fiskevarer.

(Lovforslaget (nr. 140) findes i tillæg A. sp. 2057, fremsættelsen i tidenden sp. 3442).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Dalsager: Det af den højtærede fiskeriminister fremsatte forslag til lov om udførsel af fisk og fiskevarer er jo et forslag, der vel nok principielt kunne rettes indvendinger imod. Danmark er meget interesseret i, at handelen mellem landene kan foregå med så få restriktioner som vel muligt, og det gælder naturligvis også, når det drejer sig om handel med fisk og fiskevarer.

Jeg ser af fremsættelsestalen, at det nærmest er med ulyst, at den højtærede minister har fremsat forslaget, netop med henvisning til de før omtalte principper om den friest mulige handel mellem landene.

Den højtærede minister har dog overvundet sig selv, og det mener jeg ikke han skal have utak for, idet man ved at læse dels fremsættelsestalen, dels bemærkningerne til lovforslaget må få det indtryk, at såfremt vi ikke vedtager dette lovforslag, har man fra visse aftagerlande, vel først og fremmest Vesttyskland, stillet os i ud-sigt, at man selv vil lade foranstaltninger træde i kraft på dette område, som vil blive endnu ubehageligere for os. Problemerne med hensyn til landbrugets eksport til fællesmarkedslandene taler jo deres tydelige sprog om, hvad man eventuelt kan vente sig af forhindringer for dansk eksport til disse lande.

Forslaget tager sigte på at forhindre eksport af fisk fra Danmark til, hvad man kan kalde underpriser eller dumpingpriser, idet udenlandske fiskere i visse tilfælde har beklaget sig over en urimelig konkurrence fra danske fiskere. Også dette forhold er jo eller har været kendt inden for landbrugseksporten, hvor visse eksportører på de fremmede markeder har underbudt hinanden til skade for erhvervet som helhed.

Jeg tror derfor, der vil være tilfredshed i fiskerkredse og i fiskerbyerne med det forslag, som her foreligger. Bemyndigelsen til ministeren er jo ikke særlig vidtgående, idet den først kan træde i kraft efter indstilling fra den pågældende branche og efter aftale med eksportudvalget, og jeg håber,

at loven i sig selv vil få en sådan præventiv virkning, at der vil blive ringe anledning til at bringe dens bemyndigelse til den højtærede minister i anvendelse.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige den socialdemokratiske gruppes medvirken til lovforslagets gennemførelse.

Jens Frandsen: I de senere år er eksporten af fisk og fiskevarer vokset meget betydeligt, og vi må håbe, at denne fremgang vil vedvare.

Formålet med det foreliggende lovforslag er at fastlægge rammer for udførsel af fisk og fiskevarer i en særlig lov. Når fiskerierhvervet gennem fiskerikommissionen har ønsket denne lov, må vi beklage baggrunden, som jo er den, at handelsforholdene på meget væsentlige eksportmarkeder er i en udvikling, der for fiskerierhvervet kan føre til store vanskeligheder. Vi er interesseret i, at eksporten opretholdes og udvides til de bedst mulige priser, og herom kan vi sikkert alle være enige. Dette formål siges lovforslaget at tilsigte.

Når fiskeriministeren i sin fremsættelsestale siger, at det er uden synderlig glæde, han fremsætter forslaget, må jeg sige, at min glæde også er meget begrænset, men som jeg allerede har bemærket, er baggrunden heller ikke den glædeligste og princippet ikke det bedste.

Loven er en bemyndigelseslov, og jeg håber, vi i et udvalg kan drøfte indholdet nærmere. Der kan nok være en del ting, vi gerne vil oplyses om. Der er jo hårde bestemmelser i forslaget, og derfor mener jeg også, nødvendigheden må være iøjnefaldende. Fiskerierhvervet har gjort meget for at øge afsætningen på de udenlandske markeder. Er lovbestemmelser nødvendige til det angivne formål, vil venstre medvirke til lovforslagets gennemførelse. Vi håber så, at der ikke bliver megen brug for loven.

Hindkjær Pedersen: Så tidligt som i 1933 fremsatte den daværende minister for søfart og fiskeri, Stauning, et forslag til lov

[Hindkjær Pedersen.]

om udførsel af fisk. Lovforslaget blev behandlet i begge ting, men blev under handlingerne fulgt med så mange bemærkninger om det beklagelige i, at tilstandene havde udviklet sig sådan, at det var nødvendigt at indføre en sådan lov. Lovens levetid blev begrænset til ét år, og med visse ændringer blev den forlænget med ét år ad gangen indtil 1961, da den blev forlænget for en periode af 2 år.

Loven blev ikke hilst med lovsange her i det høje ting alle de mange gange, den kom frem, og blev heller ikke søgt forlænget i 1963. Det beklagelige er, at man nu har ment det nødvendigt at fremsætte lovforslag på ny. Et enigt erhverv skulle stå bag ønsket om at få gennemført de foranstaltninger, der omhandles i dette lovforslag. Det ville være ønskeligt, om der over for det udvalg, der vel bliver nedsat til at behandle lovforslaget, kunne fremlægges en betænkning eller andet skriftligt materiale med redegørelse for den opnåede enighed. Selv om vedkommende brancheforening skal indstille til den højtærede minister, at loven for denne branches vedkommende skal træde i kraft, og selv om den først træder i kraft efter forhandling med det stående eksportudvalg, er det dog en meget udstrakt befyndelse, der gives den højtærede fiskeriminister. Det, at man kan fratage en eksportør, der ganske vist har gjort sig skyldig i grove overtrædelser af loven, hans udførselsret, er en meget vidtgående beføjelse.

Den højtærede minister skriver, at det er uden synderlig glæde, han fremsætter dette lovforslag. Det er også uden synderlig glæde, jeg medvirker til at vedtage det i den form, det har. Det vejer imidlertid meget tungt til, når fiskeriministeren siger, at et enigt erhverv står bag ønsket om denne lovgivning, og derfor skal jeg på mit partis vegne tilsige en saglig behandling af det foreliggende lovforslag.

A. C. Normann: Også jeg følte med den højtærede fiskeriminister, da han ved fremsættelsen udtalte, at det var uden glæde, han fremsatte dette lovforslag, for heller ikke jeg ville have kunnet gøre dette uden en meget stærk følelse af beklagelse over at måtte bakke protektionismen så alvorligt op. Nu er det imidlertid ikke en

liberal verden, vi lever i, og ministerens lovforslag med ledsagende bemærkninger bekræfter på ny, at fællesmarkedet i sin handelspolitik er et hårdt slag mod alle liberale begreber. Jeg indrømmer, at i en sådan verden kan det ikke nytte med for stærkt principrytteri i et lille land.

Men jeg erindrer om, at under den bestående lovgivning er fiskerierhvervets eksporttal steget og steget i rask tempo i en lang periode. Større har vanskelighederne ikke været. Også ørreddambrugernes forhold er således, at de ikke behøver nogen overvældende beskyttelse; de har klaret sig så fortrinligt — trods enkelte prisaf taleudbrydere — at det ikke kan motivere strengere og mere vidtgående indgreb i dette områdes erhvervsfrihed. Strenge indgreb i landbrugseksportens frihed i sin tid kunne begrundes med og blev begrundet med, at erhvervets priser var så ringe og beskyttelsen andre steder så stor, at uraditionelle midler var nødvendige. Lignende tilstande råder heldigvis ikke på fiskeriets område.

Jeg erindrer også om, at da folkettinget besluttede med hvervenes billiggelse at ophæve den gamle lov om ud- og indførsel af fisk, motiveredes det med, at man i tilfælde af for store urimeligheder kunne klare sig med valutalovens bestemmelser, der jo ikke muliggør fratagelse af eksporttilladelse.

Det er muligt, at der senere kan blive brug for stærkere indgreb. Vi kender f. eks. endnu ikke fællesmarkedets fiskeripolitik. Nu kan vi jo søge problemerne nærmere klaret i et udvalg. Der er mange hensyn, der her er uafklaret. Når den højtærede minister nærer ængstelse for, at modtagerlande kan gribe til det gamle middel at lade veterinære bestemmelser virke som importhindring, så vil anvendelsen af dette middel næppe have sin årsag i prisernes højde, men simpelt hen i den kendsgerning, at man med vold og magt vil have importen begrænset f. eks. for at beskytte eget fiskeri. Nu tror jeg egentlig, den højtærede ministers frygt kan være realistisk nok desværre, men priserne vil her næppe spille nogen som helst rolle, så længe interessen for import af vore fisk er en realitet, som også myndighederne i disse lande godkender og tager hensyn til.

Jeg tvivler også en lille smule om, at man i denne sag i særlig grad kan sige,

[A. C. Normann.]

at erhvervene står enige bag forslaget; det gør de desværre ikke; men det vejer selvfølgelig tungt til, at organisationerne gør det.

Det er jo diskutabelt, om erhvervet opnår en fordel ved at stramme de forhåndenværende indgrebsmetoder yderligere, bl. a. af den grund, at det især i forholdet til de nærmeste nabolande vil være yderst vanskeligt for ikke at sige umuligt at kontrollere lovens overholdelse. Der er en lang række muligheder for at omgå disse forbud, hvilket mange har stor øvelse i.

Disse betænkeligheder er ikke udtryk for, at det radikale venstre ikke vil deltage i behandlingen af lovforslaget ud fra ønsket om det bedst mulige resultat. Det vil vi selvfølgelig, som vi har gjort det over for hele den højtærede ministers hidtidige række af fortrinlige forslag, der sætter ham og fiskeriministeriet i stand til i denne folketingsssamling at fejre en række for-tjente triumfer. Men jeg har gerne villet holde den udvej åben, at man lempet på indgrebenes hårdhed i den udstrækning, som praktiske hensyn og hensynet til en forudseende politik over for fællesmarkedet muliggør det.

Vivike: Jeg tror desværre, at det bliver nødvendigt at give den højtærede fiskeriminister den bemyndigelse, som findes i dette lovforslag. Det er jo ikke længe siden, at vi havde vanskeligheder med afsætningen af vor ørredeksport og så, hvordan en enkelt eksportør på grund af sin prispolitik var ved at komme til at skade hele erhvervet ganske betydeligt. Når der ikke ad frivillighedens vej kan opnås et samarbejde mellem eksportørerne, kan jeg ikke se anden måde at klare problemet på, end at der gives den højtærede fiskeriminister mulighed for at gribe ind, når der forudses fare for, at et godt marked ødelægges eller er lige ved at blive det på grund af, at enkelte mennesker alene er indstillet på at tilgodese sig selv og ikke er tilbøjelige til i videre udstrækning at tænke på erhvervet og erhvervets eksport som helhed.

Bækgaard: De uafhængige er ganske enige med den højtærede minister og flere af de tidligere ærede ordførere i, at en lovgivning af den art, vi her behandler, ikke giver

grund til bifaldsytringer. Men jeg har snakket med nogle fiskerifolk og derigennem erfaret, at i fiskerikredse er der nogenlunde enighed om at anbefale lovforslaget, og derfor vil vi i mit parti gerne drøfte problemet og håber så, at lovforslaget, såfremt det vedtages, i lighed med tilsvarende love på andre områder kun vil virke som en advarsel. Der siges ofte, at det er bedre at forebygge end at helbrede, og det er bl. a. ud fra den betragtning og endvidere ud fra et samfundssynspunkt, at jeg vil henstille til det udvalg, som skal drøfte dette, at gøre det grundigt, for at man kan finde frem til en effektiv ordning uden alt for skadelige virkninger for handelen — jeg kan måske i parentes sige, at her er det ganske rart, at man ikke er udvalgsberettiget; for efter de erfaringer, der fra tid til anden er gjort, kan det nok være på sin plads, at vi har love, som påvirker, om jeg så må sige svage sjæle inden for handelsområdet.

Et andet punkt, som også nogle af de ærede ordførere før mig har været inde på, er de problemer, der eventuelt vil kunne opstå, når vor store kunde på fiskeområdet, fællesmarkedet, skal til at fastlægge sin fiskeripolitik. Her er jeg ganske enig med den højtærede fiskeriminister i, at det er af betydning, at Danmark kan garantere fællesmarkedet nogle mindstepriser.

Lad mig til slut sige, at de uafhængige principielt ikke kunne have støttet et lovforslag af denne art, hvis det havde været ført frem af helt andre kredse end netop et enigt fiskerierhverv. Vi har nemlig den opfattelse, at danske fiskere er dygtige og sundt tænkende folk — det har ikke henblik på nogen bestemt — de står i dag uden tilskud af nogen art, og de har prøvet at klare deres egne problemer. Det finder de uafhængige påskønnelsesværdigt, og bl. a. derfor vil vi se med velvilje på lovforslaget.

Fiskeriministeren (Risgaard Knudsen): Må jeg takke for den modtagelse, det foreliggende lovforslag har fået her i det høje ting i dag. Jeg forstår på de udtalelser, de ærede ordførere har fremsat, at det ikke er med synderlig glæde, man har modtaget lovforslaget, og i den forbindelse vil jeg gerne føje til, at det heller ikke er med synderlig glæde, jeg har fremsat det, men det er tvunget af de foreliggende omstæn-

[Fiskeriministeren.]

digheder, som flere af de ærede ordførere har peget på. Jeg har også hæftet mig ved, hvad der er gået igen i flere af ordførernes udtalelser, nemlig at det først og fremmest drejer sig om at opretholde eksporten af fisk og fiskevarer. I den forbindelse kan jeg ikke undlade her ved lovforslagets første behandling at pege på, at i visse importlande har man under overvejelse at foretage modtræk mod den danske eksport af fisk og fiskevarer, hvis vi ikke selv tager skridt til at gøre forsøg på at løse de spørgsmål, der her melder sig.

Jeg forstår på de ærede ordføreres udtalelser, at der er visse spørgsmål, man ønsker drøftet videre i et udvalg, og i det omfang det er os muligt i ministeriet, vil vi gerne tilstille udvalget det fornødne materiale.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Poul Dalsager: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om undervisningen på de godkendte handelsskoler.

(Lovforslaget (nr. 139) findes i tillæg A. sp. 2063, fremsættelsen i tidenden sp. 3438).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Orla Møller: Det er sagt næsten til ulidelighed i de seneste år, at vort samfund gennemgår en kolossal udvikling, og dette lovforslag om handelsskoler afspejler på et enkelt område noget af denne ændring. Service- og handelsfagene vokser på bekostning af håndværks- og industrifagene, idet tilgangen til handels-, butiks- og kontor-fagene har haft en stigning, der er dobbelt så stor som tilgangen til håndværk og industri. Dette bevirker, at en øget indsats

er nødvendig for at klare oplæringen i teori og praksis af de mange nye lærlinge. Men da kravene til effektivitet og rationalisering tillige skærpes, vil man hurtigt kunne forstå, at en ændring af den i øvrigt udmærkede handelsskolelov fra 1920 er tvingende nødvendig. Nævnes bør vel også, at den øgede samhandel med udlandet stiller større krav til sprogkundskaber og varekendskab. Alt dette øger presset på omlægning og effektivisering af undervisningen.

Det var derfor ganske naturligt, at undervisningsministeriet den 7. maj 1962 nedsatte en kommission til at tage hele handels- og kontoruddannelsen op til en samlet vurdering. Ud af dette arbejde er det foreliggende lovforslag kommet. Det bør måske yderligere nævnes, at lovforslaget er et supplement til loven af 4. juni 1964, der ordnede handelsskolernes økonomiske og organisatoriske forhold. Tilsammen med denne lov tilsigter lovforslaget en afløsning af lov nr. 361 fra 1920.

Hvad lovforslagets indhold angår, skal jeg henlede opmærksomheden på tre forhold. For det første fastslås det, at de godkendte handelsskoler som hidtil skal give undervisning til handelsmedhjælpereksamen, til handelseksamen og højere handelseksamen samt gennemføre visse kursus til statskontrollerede afgangsprøver. Det vil med andre ord sige, at den tilvante opfattelse af ordet „handelsskole“ bibeholdes, og at de nuværende grunduddannelser også fastholdes, selv om der naturligvis er mulighed for at ændre indholdet i overensstemmelse med de krav, som erhvervene vil blive stillet over for.

Hvad angår tilsynet med undervisningen, ligger det ikke helt klart, hvordan dette skal ordnes. Efter kongelig resolution er tilsynet med handelsskoler i efteråret 1961 overført fra handelsministeriet til undervisningsministeriet. For tiden arbejdes der på en nærmere udformning, som den højt-ærede undervisningsminister måske i dag kan give os nærmere oplysninger om.

For at følge udviklingen på området for de anerkendte handelsskolers virksomhed foreslås nedsat et undervisningsråd. Det må forekomme rimeligt både i kraft af den placering, de pågældende fag har samfundsmæssigt, og under hensyn til de ændringer, fremtidens krav vil medføre. Rådet er